

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 2C/15/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118205061
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Marcela Karman
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2023:5118205061.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina v konaní pred sudkyňou Mgr. Marcelou Karman v právnom spore žalobkyne: A. B., C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXXX/XX, XXX XX F., právne zastúpenej JUDr. Lenka Maďarová, s.r.o., advokátka so sídlom Štrková 95/21, 010 01 Žilina, IČO: 47 232 692 proti žalovaným: 1/ G. H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX/XX, XXX XX F., 2/ H. H. K., C. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. L. XXXX/XX, XXX XX L., obaja právne zastúpení: Karkó, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Obchodná 8985/5, 010 08 Žilina, IČO: 50 158 121, o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané a vydedenie je neplatné a o určenie neplatnosti závetu, takto

rozhodol:

I. Súd určuje, že dôvody vydedenia žalobkyne jej matkou, G. D., C. J., nar. XX.XX.XXXX, zomrelou dňa 14.08.2017, uvedené v Listine o vydedení a závete zo dňa 16.03.2016, spísanej na Notárskom úrade Žilina notárkou JUDr. Danou Tabačkovou, toho času sídlom Daniela Dlabača 773/29, 010 01 Žilina, formou Notárskej zápisnice č. N 57/2016, Nz 9166/2016, NCRza 1551/2016, NCRIs 9433/2016, nie sú dané.

II. Súd určuje, že Listina o vydedení poručiťky G. D., C. J., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 14.08.2017, spísaná na Notárskom úrade Žilina notárkou JUDr. Danou Tabačkovou, toho času sídlom Daniela Dlabača 773/29, 010 01 Žilina, formou Notárskej zápisnice č. N 57/2016, Nz 9166/2016, NCRza 1551/2016, NCRIs 9433/2016, obsahovo uvedená v prvej časti bodu jeden notárskej zápisnice, je neplatná.

III. Súd určuje, že Závet poručiťky G. D., C. J., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 14.08.2017, spísaný na Notárskom úrade Žilina notárkou JUDr. Danou Tabačkovou, toho času sídlom Daniela Dlabača 773/29, 010 01 Žilina, formou Notárskej zápisnice č. N 57/2016, Nz 9166/2016, NCRza 1551/2016, NCRIs 9433/2016 obsahovo uvedený v druhej časti bodu jeden notárskej zápisnice, je v časti, v ktorej bola žalobkyňa opomenutá ako plnoletý potomok v rozsahu jej zákonného dedičského podielu, neplatný.

IV. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietá.

V. Žalobkyni nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 14.03.2018 domáhala určenia, že dôvody vydedenia žalobkyne jej matkou G. D., C. J., zomr. dňa 14.8.2017, uvedené v notárskej zápisnici č. N 57/2016, napísanej dňa 16.3.2016 na Notárskom úrade Žilina, nie sú dané a vydedenie je neplatné. Zároveň žiadala, aby súd určil, že notárska zápisnica č. 57/2016 napísaná na Notárskom úrade Žilina ako listina o vydedení a závet poručiťky G. D., C. J., je neplatná.

2. Podanú žalobu odôvodnila tou skutočnosťou, že dňa 16.3.2016 mala jej matka G. D. spísať pred notárom JUDr. Danou Tabačkovou v Žiline listinu o vydedení a závet vo forme notárskej zápisnice N 57/2016, Nz 9166/2016, ďalej len ako Nz listina o vydedení a závet. Jej matka podľa uvedenej listiny ju vydedila z dôvodu, že o ňu viac ako osem rokov neprejavuje skutočný záujem, ktorý by mala v zmysle zákona prejavovať a mala v rozpore s dobrými mravmi jej údajne neposkytovať žiadnu pomoc v starobe a chorobe a údajne nemala s ňou žiaden kontakt a nenavštevovala ju. Dôsledky vydedenia preniesla aj na jej potomkov. Všetok majetok jej matka zanechala svojim deťom z prvého manželstva - žalovaným 1/, 2/. Bola toho názoru, že dôvody vydedenia z jej strany sú neplatné a takisto aj samotná listina o vydedení a závet sú neplatné pre nespôsobilosť poručiťky v čase ich spísania a dlhodobo neliečenej duševnej poruchy poručiťky. Uvedený dôvod vydedenia je len zdantlivým formálnym naplnením dôvodov vydedenia, nakoľko nezodpovedá skutočnosti. Do 1.1.2012 totiž spoločne so svojou dcérou M. žila s matkou a otcom A. D. v spoločnej domácnosti. Do doby spísania listiny o vydedení a závetu uplynuli len štyri roky, čo fyzicky opustila spoločnú domácnosť s matkou. Doba osem rokov, uvedená v listine o vydedení a závet, tak vôbec nemá žiadnu oporu v skutkovom stave. Aj po tomto dátume po 1.1.2012 matku navštevovala aj napriek tomu, že ju výslovne odmietala, najmä preto, že jej chcela pomôcť liečiť sa. Jej matka ju odmietala, odmietala jej starostlivosť, odmietala aj starostlivosť o svoj zdravotný stav, ktorý bol zlý. Vyhadzovala ju z bytu, keď sa jej pokúšala akokoľvek pomôcť. Podľa písomnej žaloby jej matka dlhodobo trpela ťažkými depresiami, asi od r. 1995, kedy sa prvýkrát pokúsila o samovraždu požitím liekov a alkoholu. Následne bola liečená na psychiatrii v Bytčici. Nemala však záujem o liečbu, čo bol hlavný dôvod všetkých konfliktov. Svojej matke pomáhala nielen finančne, ale aj osobne. Hoci ju matka fyzicky odmietala, neodmietala jej finančnú pomoc, najmä príspevky na náklady za užívanie bytu, v ktorom bývala spolu s otcom, vo výške 150 eur mesačne, ani výmenu balkónových okien, ani pomoc s pravidelným upratovaním, ktoré realizovala jej dcéra M.. Ďalej žalobkyňa uviedla, že z osobnej skúsenosti vie, že jej matka nemala záujem riešiť majetkové veci. Ani s otcom sa nechcela desať rokov rozviesť hlavne kvôli tomu, aby si nemuseli deliť majetky. Až jej nevlastný brat, žalovaný 1/, jej zabezpečil advokátsku kanceláriu, ktorá podala v mene matky návrh na rozvod, bolo to v r. 2016. V tom čase mala podpísať aj listinu o vydedení a závet. Je presvedčená, najmä s prihliadnutím na zlý zdravotný stav matky, že listina pred notárskym úradom o vydedení a samotný závet nie je vôľou jej matky, ale vôľou jej súrodencov, žalovaných 1/, 2/.

3. Na podporu svojich tvrdení v podanej žalobe súdu predložila Zápisnicu z pojednávania, Notársku zápisnicu, čestné vyhlásenie svedka, zdravotný záznam, lekársky posudok, faktúru, príjmový pokladničný doklad.

4. Žalovaní v podaní zo dňa 04.06.2018 k žalobe uviedli, že nie je pravdou, že dôvod uvedený v listine o vydedení je len formálnym naplnením náležitostí vydedenia. Žalovaní v rade 1/ a 2/ majú za to, že samotná poručiťka iniciovala tento vážny krok po zrelej úvahe a pre dlhodobo pretrvávajúci nezáujem zo strany žalobkyne. Vzťah žalobkyne a poručiťky bol dlhodobo (viac než 10 rokov) vážne narušený, avšak nie pre „odmietavé správanie“ zo strany poručiťky. Žalobkyňa odišla z domácnosti svojich rodičov ešte pred ukončením strednej školy, pričom s poručiťkou neudržiavala žiadny kontakt. Po svojom rozvode bola žalobkyňa nepriaznivou životnou situáciou donútená vrátiť sa do domácnosti poručiťky (cca v roku 2004). Po jej návrate celú starostlivosť o domácnosť zabezpečovala výhradne poručiťka, nakoľko žalobkyňa nepracovala a vychovávala svoje maloleté deti. Vzájomné nezhody vyústili k tomu, že sa žalobkyňa s poručiťkou viac než 10 rokov nerozprávali, pričom žalobkyňa o poručiťku neprejavovala žiadny záujem, aj napriek tomu, že žili v jednom byte. Byt bol doslova rozdelený na dve časti, v ktorom jednu jeho časť obývala žalobkyňa s jej dcérou a so svojím otcom – bývalým manželom poručiťky a poručiťka obývala len jednu izbu. Uvedenú situáciu a nezáujem dcéry - žalobkyne poručiťka ťažko znášala, čo sa odzrkadľovalo aj na jej psychickej pohode. Zlé vzťahy medzi žalobkyňou a poručiťkou tak preukázateľne neboli spôsobené odmietaným správaním poručiťky. Je síce pravda, že žalobkyňa do roku 2011 žila s poručiťkou v jednom byte, to však absolútne nepreukazuje jej tvrdenie, že sa o poručiťku aj starala a prejavovala o ňu vážny záujem. Práve naopak, v rozpore s dobrými mravmi pokladajú žalovaní v rade 1/ a 2/ správanie žalobkyne práve v tom, že táto o poručiťku neprejavovala žiadny záujem a neudržiavala s ňou žiadny kontakt aj napriek tomu, že do roku 2011 s ňou žila v jednom byte. Žalobkyňa dlhodobo neprejavovala záujem o poručiťku, o jej zdravotný stav, neprejavila ani náznak záujmu o poskytnutie pomoci poručiťke, napriek tomu, že poručiťka od roku 2013 intenzívnu pomoc príbuzných potrebovala a v žiadnom prípade ju neodmietala. K platnosti právneho úkonu – listiny o vydedení uviedli, že v čase spísania listiny o vydedení bola poručiťka v plnom rozsahu spôsobilá na právne úkony, pričom jej spôsobilosť

nebola obmedzená zdravotnými problémami ani požívaním alkoholických nápojov, ako to prezentuje žalobkyňa v predmetnej žalobe. Žalovaní 1/, 2/ dávali do pozornosti súdu konanie o rozvod manželstva, vedené pred tunajším súdom 17C/114/2016. V označenej veci poručiiteľka sa osobne zúčastnila, pričom súd sa konal bez akejkoľvek pochybnosti o jej spôsobilosti na právne úkony a vo veci rozhodol tak, že manželstvo poručiiteľky s jej bývalým manželom rozviedol. Tohto konania o rozvod manželstva sa zúčastnila po tom, čo spísala predmetnú notársku zápisnicu o vydedení.

5. Na podporu svojich tvrdení predložili súdu lekárske správy a rozsudok.

6. Žalobkyňa v podaní zo dňa 04.07.2018 v reakcii na vyjadrenie žalovaných uviedla, že trvá na tom, že odmietavé správanie zo strany svojej matky - poručiiteľky nebolo vyvolané jej osobou, ale matkou - poručiiteľkou samotnou. Okrem v žalobe uvedených skutočností zdôraznila, že poručiiteľka sa preukázateľne správala odmietavo nielen voči nej, ale aj voči svojmu ďalšiemu najbližšiemu okoliu: napr. aj voči bývalej neveste - bývalej manželke žalovaného v rade 1/, voči synovi žalovaného v rade 1/, voči súčasnej partnerke žalovaného v rade 1 /, voči susedám v paneláku a pod. Sám žalovaný v rade 1/ bol zo strany svojej matky - poručiiteľky vystavený aj fyzickým útokom, vyhrážkami a dokonca niekoľko rokov sa s ním matka-poručiiteľka ani nerozprávala hoci je jej synom z prvého manželstva. Nie je pravdivé tvrdenie, že by bola poručiiteľka od roku 2013 odkázaná na každodennú starostlivosť. Dôkazom je o. i. aj Lekársky posudok ÚPSVaR zo dňa 06.04.2016, v ktorom sa výslovne uvádza, že matka - poručiiteľka ako osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, je mobilná s oporou, prejde 400 - 500 m. Preto nie je pravdou, že nebola schopná sama prejsť 400 m ako uvádzajú žalovaní v rade 1/ a v rade 24 tak ako nie je ani reálne možné, že bola poručiiteľka odkázaná len na žalovaných v rade 1 / a v rade 2. Vo svojej žalobe sa žalobkyňa domáha neplatnosti závetu najmä z dôvodu dlhodobo neliečenej duševnej poruchy, zlého zdravotného stavu svojej matky - poručiiteľky, ktorý značne ovplyvňoval jej psychickú, duševnú stránku. Preto, pokiaľ žalovaní 1/, 2/ uvádzajú, že jej predložené zdravotné záznamy z r. 2010 nemajú nič spoločne s jej stavom v čase spísania listiny o vydedení a závetu dňa 16.3.2016, nemá to vplyv na jej uvádzané závery o dlhodobo neliečenom zdravotnom stave. Sama žalobkyňa sa domnieva, že pokiaľ by bola jej matka - poručiiteľka náležite vyšetrená a liečená, čo odmietala, jej zdravotný stav by bol minimálne stabilizovaný. Naopak, z toho dôvodu, že odmietala akúkoľvek pomoc, zhoršovanie jej psychického stavu zaznamenával progres a prejavoval sa najmä viacerými pokusmi siahnutia si na život a hospitalizáciu na psychiatrii, častým fyzickým útokom na osoby v jej okolí, čo potvrdzujú aj svedkovia.

7. Žalovaní 1/ a 2/ v reakcii na výzvu súdu zo dňa 15.04.2019 uviedli, že vzhľadom na predloženie lekárskeho správ súdu preukázali, že poručiiteľka bola v čase spísania listiny o vydedení v plnom rozsahu spôsobilá na právne úkony, pričom jej spôsobilosť nebola obmedzená ani nijakým spôsobom ovplyvnená zdravotnými problémami ani požívaním alkoholických nápojov tak, ako to prezentuje žalobkyňa.

8. Tunajší súd vo veci vykonal pojednávanie dňa 14.09.2020 (č. I. 87 spisu), na ktorom pojednávaní vypočul svedkyňu H. B., svedka N. K., svedkyňu O. I., svedka A. D., svedkyňu M. B.. Súd následne vykonal v konaní druhé pojednávanie dňa 01.10.2020 (č. I. 115 spisu) a v poradí tretie pojednávanie dňa 01.07.2021 (č. I. 130 spisu), na ktorom pojednávaní vykonal výsluch svedkyne H. I..

9. Tunajší súd vo veci vyhlásil dňa 01.07.2021 rozsudok, ktorým žalobcu žalobkyne vo výroku I. zamietol. Vo výroku II. rozhodol o povinnosti žalobcu uhradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania v rozsahu 100 % (č. I. 140 spisu).

10. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací uznesením zo dňa 28.04.2023, sp. zn. 8Co/160/2022-201 na základe podaného odvolania rozsudok tunajšieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (č. I. 201 spisu).

11. Po zmene zákonného sudcu súd vo veci vykonal pojednávanie dňa 27.10.2023, na ktorom v zmysle návrhu žalobkyne opätovne vypočul svedkyňu M. B. a v konaní doposiaľ nevypočutú žalobkyňu.

12. Súd vo veci vykonal dokazovanie, zistil nasledovný skutkový stav, na ktorý aplikoval nasledovné právne ustanovenia.

13. Podľa ust. § 137 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej iba „CSP“), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

14. Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

15. Podľa § 194 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej iba „CMP“), ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac.

16. Podľa § 37 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „občiansky zákonník“), právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

17. Podľa § 39 ods. 1 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

18. Podľa § 39 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

19. Podľa § 116 Občianskeho zákonníka, blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

20. Podľa § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka, poručiteľ môže vydediť potomka, ak a) v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch, b) o poručiteľa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať, c) bol odsúdený pre úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody v trvaní najmenej jedného roka, d) trvalo vedie neusporiadaný život.

21. Podľa § 469a ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ to poručiteľ v listine o vydedení výslovne určí, vzťahujú sa dôsledky vydedenia aj na osoby uvedené v § 473 ods. 2.

22. Podľa § 469a ods. 3 Občianskeho zákonníka, o náležitostiach listiny o vydedení a o jej zrušení platia obdobne ustanovenia § 467 a 480; v listine však musí byť uvedený dôvod vydedenia.

23. Podľa § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak nededí niektoré dieťa, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti. Ak nededia ani tieto deti alebo niektoré z nich, dedia rovnakým dielom ich potomci.

24. Podľa § 476 ods. 1 Občianskeho zákonníka, Poručiteľ môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

25. Podľa § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka, V každom závete musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný.

26. Podľa § 476d ods. 1 Občianskeho zákonníka, poručiteľ môže prejaviť svoju poslednú vôľu do notárskej zápisnice; osobitný zákon ustanovuje, kedy sa musí úkon urobiť pred svedkami.

27. Podľa § 476f Občianskeho zákonníka, závetom povolaný, ani zákonný dedič a osoby im blízke nemôžu pri vyhotovovaní závetu pôsobiť ako úradné osoby, svedkovia, pisatelia, tlmočníci alebo predčitelia.

28. Podľa § 479 Občianskeho zákonníka, maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov.

29. Predmetom konania na základe podanej žaloby je v prvej časti žalobného nároku určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané a vydedenie je neplatné a v druhej časti žalobného nároku určenie, že notárska zápisnica ako listina o vydedení a závet je neplatná.

30. Občiansky zákonník na prvom mieste uvádza dedenie zo zákona. Dedenie zo zákona má svoje miesto len vtedy, keď poručiteľ zomrie bez zanechania závetu, alebo keď závet, ktorý zanechal je neplatný, alebo keď závetom povolaný dedič z nejakého dôvodu dedičstvo nenadobudne. Občiansky zákonník pojem závetu (testamentu) nevymedzuje. Závet je prísne formálny jednostranný, kedykoľvek odvolateľný alebo zmeniteľný prejav vôle, rýdzo osobnej povahy, ktorý o svojom majetku, pre prípad smrti zostavuje jediná fyzická osoba. Je výslovným prejavom vôle, nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel závetca v závete prejať. Závet je rýdzo osobným právom poručiteľa. Na závet sa vzťahujú všeobecné náležitosti potrebné na platnosť právneho úkonu. Pokiaľ ide o všeobecné náležitosti, tie sa týkajú osoby závetcu (§ 8 ods. 1 Občianskeho zákonníka, náležitosti vôle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a jeho prejavu (§ 35 Občianskeho zákonníka), listiny na ktorej je obsah závetu zachytený a náležitosti predmetu závetu (§ 37 ods. 2 a § 39 Občianskeho zákonníka). Okrem toho s ohľadom na zvláštnu povahu tohto právneho úkonu jeho platnosť závisí i na zachovaní zvláštnych formálnych, ale aj obsahových náležitostí (§ 476 až § 479 Občianskeho zákonníka). Má sa tak zabrániť prípadnému podvrhu, či inému spôsobu sfaľovania prejavu vôle, ako i prípadným pochybnostiam o skutočnej vôli poručiteľa. Do doby poručiteľovej smrti nevznikajú zo závetu nikomu práva ani povinnosti, poručiteľa v tomto smere nevynímajúc, t. j. k účinnosti tohto úkonu dochádza až v dobe, kedy jeho pôvodca nie je na žive.

31. Pokiaľ ide o formálnu stránku, sú ustanovenia Občianskeho zákonníka o forme závetu donucujúcej (kogentnej) povahy. Nedodržanie predpísaných formálnych požiadaviek má za následok neplatnosť závetu. Zákon rozlišuje medzi tromi formami závetu, a to závetom napísaným vlastnou rukou, teda tzv. holografným, závetom vyhotoveným v inej písomnej forme, teda tzv. alografným a závetom spísaným vo forme notárskej zápisnice, teda tzv. formálnym. Tzv. alografný závet, je takým písomným závetom, ktorý nie je napísaný vlastnou rukou poručiteľa, ale mechanickými prostriedkami, napr. aj rukou inej osoby, a to spravidla osobou odlišnou od poručiteľa.

32. Každý, kto je spôsobilý zriadiť závet, môže prejať svoju poslednú vôľu do notárskej zápisnice. Poručiteľ prejaví svoju poslednú vôľu ústne do zápisnice pred notárom. Notársku zápisnicu spíše na žiadosť účastníka hociktorý notár na území Slovenskej republiky. Postupuje pritom podľa Notárskeho poriadku.

33. Integrálnou zložkou písomného prejavu vôle je vlastnoručný podpis toho, kto ho robí. Podľa ustanovenia § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka je písomný právny úkon platný, ak je podpísaný konajúcou osobou. V prípade závetu poručiteľ svojim vlastnoručným podpisom potvrdzuje, že je jeho pôvodcom. Podpisom, ako možno dovodiť už z tohto slova samého „pod“ - „pis“, je vyjadrená myšlienka, že podpis má mať svoje miesto na konci textu. Uvedenie podpisu pred textom listiny by nespĺňalo požiadavku pre platnosť písomného prejavu vôle nasledujúceho za podpisom. Podpisom sa v písomných právnych úkonoch väčšinou rozumie vlastnoručné vypísanie plného mena a priezviska. Ak nie sú uvedené obe časti, nemusí to mať za následok neplatnosť právneho úkonu. Judikatúrou bolo uznané, že nie je ani v rozpore s požiadavkou zákona, ak text závetu (predovšetkým, ak bol obsiahnutý v liste), bol namiesto podpisu ukončený uvedeným príbuzenského vzťahu pisateľa k adresátovi.

34. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané nasledujúce skutočnosti: Uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 21D/536/2017-45 zo dňa 14.02.2018 súdom poverená notárka ako súdna komisárka určila žalobkyni lehotou 30 dní na podanie žaloby o určenie absolútnej neplatnosti Notárskej zápisnice N 57/2006, NZ 9166/2016, NCRza 1551/2016, NCRIs 9433/2016 (č. I. 13 spisu). Žaloba bola doručená súdu dňa 14.03.2018. t.j. v určenej lehote.

35. Z Notárskej zápisnice N 57/2006, NZ 9166/2016, NCRza 1551/2016, NCRIs 9433/2016 zo dňa 16.03.2016 (č. I. 14 spisu) vyplýva, že poručiiteľka G. D., nar. XX.XX.XXXX, identifikovaná osobnými údajmi vrátane dátumu narodenia, rodného čísla a adresy pobytu, ako aj čísla dokladu totožnosti spísala na notárskom úrade listinu o vydedení a závet. V prvom bode zápisnice poručiiteľka vydedila svoju dcéru A. B., C. D. – žalobkyňu, ako aj všetkých jej prípadných potomkov z dôvodu, že viac ako 8 rokov neprejavuje o poručiiteľku skutočný záujem, ktorý by v zmysle zákona prejavovať mala a v rozpore s dobrými mravmi jej neposkytuje žiadnu pomoc v starobe a chorobe, nemá s ňou žiaden kontakt, nenavštevuje ju. V druhom bode zápisnice odkázala všetok svoj hnutel'ný i nehnuteľný majetok svojim deťom G. H. I. a H. H. K. a to každému v 1-ici.

36. Z obsahu notárskej zápisnice – závetu a listiny o vydedení vyplýva, že má všetky formálne zákonom stanovené náležitosti. Vo vzťahu k otázke vydedenia a dôvodu podľa § 469a ods. 1 občianskeho zákonníka súd konštatuje, že vydedenie je jednostranný výslovný prejav poručiiteľovej vôle, ktorým sa potomkovi ako neopomenuteľnému dedičovi odníma právo, ktoré by mu inak patrilo podľa zákona. Vydedenie má rovnaké právne následky ako dedičská nespôsobilosť podľa § 469 OZ. Rozdiel medzi dedičskou nespôsobilosťou a vydedením spočíva však v tom, že dedičská nespôsobilosť nastáva priamo zo zákona, naproti tomu vydedenie je prejav poručiiteľovej vôle. Vydedenie sa môže týkať ktoréhokoľvek potomka, vrátane osvojenca poručiiteľa. Zákon poručiiteľovi umožňuje, aby výslovne, spolu s prejavom o odňatí dedičského práva svojmu najbližšiemu potomkovi, určil, že dôsledky vydedenia sa vzťahujú aj na potomkov vydedeného, ktorí by inak nastúpili na jeho miesto. Ich výlučné vydedenie bez súbežného vydedenia aj ich predkov je vylúčené (poručiiteľ nemôže vydediť len svojho vnuka bez toho, aby primárne vydedil aj jeho rodiča, teda svoje dieťa). Vydedením možno vylúčiť potomkov z dedenia úplne, na rozdiel od závetu, v ktorom nesmie poručiiteľ potomkov opomenúť. Ak by tak urobil a opomenul priznať v závete maloletým potomkom aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona, bol by závet v tejto časti neplatný (§ 479 OZ). Nemožno vylúčiť ani vydedenie neploletého potomka, avšak za predpokladu, že vzhľadom na jeho vek, rozumové schopnosti a vôľové vlastnosti bolo možné od neho požadovať správanie vylučujúce vydedenie. Vydedením možno odňať dedičské právo celkom alebo sčasti. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka nemožno vyvodiť zákaz poručiiteľovi vydediť potomka iba čiastočne. Teda nielen vo vzťahu k celému jeho dedičskému podielu, ale len vo vzťahu k časti podielu (napr. jeho skrátením), prípadne len vo vzťahu ku konkrétnej veci (napr. nehnuteľnosti). Vydedený dedič nededí. Hľadá sa na neho, ako keby sa smrti poručiiteľa nedožil. Vydedenie iných osôb zákon neupravuje, pretože tento účel môže poručiiteľ dosiahnuť spísaním závetu, v ktorom tieto osoby jednoducho opomenie (teda aj vnukov, resp. pravnukov).

37. Vydedenie ako jednostranný právny úkon poručiiteľa musí spĺňať určité materiálne a formálne náležitosti. Materiálnou náležitosťou vydedenia je (okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právnych úkonov) existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone. Ustanovenie § 469a ods. 1 OZ taxatívne vypočítava dôvody vydedenia a zaraďuje ich do štyroch skupín. Pre všetky dôvody je charakteristické negatívne správanie sa potomka. Dôvody vydedenia musia byť uvedené v listine o vydedení, a to konkrétnym skutkovým opisom. Iba odkaz na niektoré ustanovenie zákona môže spôsobiť dôkaznú núdzu. Otázka platnosti vydedenia sa posudzuje vždy ku dňu, keď poručiiteľ urobil tento úkon. Okolnosti zakladajúce niektorý dôvod vydedenia musia existovať pred urobením tohto právneho úkonu. Vydedenie na základe niektorého zákonného dôvodu, ku ktorému dôjde v budúcnosti, je absolútne neplatné. Ak medzi dedičmi dôjde k sporu o platnosti vydedenia, súd v konaní o dedičstve odkáže toho dediča, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné (§ 194 CMP) na podanie žaloby o určenie skutkových dôvodov vydedenia. Z formálneho hľadiska je vydedenie právny úkon pre prípad smrti. Platnosť listiny o vydedení je podmienená tým, že musí vyhovovať všeobecným náležitostiam právnych úkonov (§ 34 a nasl. OZ), ako aj špeciálnym náležitostiam ustanoveným pre tento právny úkon. Pre formálne náležitosti listiny o vydedení tak, ako súd už uviedol vyššie, platia ustanovenia § 476 a 480 OZ, ktoré upravujú formálne a obsahové náležitosti jednotlivých druhov závetu. Listina o vydedení môže byť napísaná a podpísaná vlastnou rukou (§ 476a). Možno ju zriadiť aj v inej písomnej forme za účasti svedkov (§ 476b a 476c OZ) alebo vo forme notárskej zápisnice (§ 476d ods. 1 OZ). Listina o vydedení musí obsahovať náležitosti uvedené v ustanovení § 576 ods. 2 OZ. Listina o vydedení môže byť spísaná samostatne alebo spolu so závetom v jednej listine.

38. Za účelom prieskumu dôvodnosti vydedenia žalobkyne a jej potomkov súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne (č. I. 231 spisu), výsluchom svedkov – H. B. (č. I. 88 spisu), N. K. (č. I. 95 spisu), O. I. (č. I. 99 spisu), A. D. (č. I. 102 spisu), M. B. (č. I. 106, 236 spisu), H. I. (č. I. 131 spisu).

39. Z výsluchu žalobkyne vyplynulo, že žalobkyňa žila s poručiiteľkou, svojou matkou v spoločnej domácnosti do januára 2012, kedy sa oficiálne odsťahovala. Už pred pôrodom svojho syna, ktorý sa narodil XX.XX.XXXX však s poručiiteľkou nebyvala, keď mala komplikované tehotenstvo a bola v nemocnici. Po pôrode sa nevrátila domov k poručiiteľke ale odsťahovala sa k rodičom svojho partnera. V čase, keď poručiiteľka so žalobkyňou spolu bývali, ich vzťah bol veľmi náročný, poručiiteľka bola veľmi náládová, preto sa žalobkyňa snažila poručiiteľke zámerne vyhýbať. Medzi žalobkyňou a poručiiteľkou boli dlhodobo narušené vzťahy, ktoré sa zhoršili po smrti dcéry žalobkyne, ktorá zomrela v roku 2005. Poručiiteľka útočila na žalobkyňu ako psychicky, tak aj fyzicky. Žalobkyňa upratovala byt, starala sa o domácnosť, záhradu, keď bolo treba. Poručiiteľka žalobkyňu oslovila len vtedy, keď niečo bolo treba spraviť, napr. ostrihať stromy na záhrade. Žalobkyňa ju oslovovala podľa toho, akú mala práve poručiiteľka náladu. Žalobkyňa oboznamovala svojich súrodencov, žalovaných so zdravotným stavom poručiiteľky, ich matky s tým, aby jej kontrolovali lieky. Žalovaná v rade 2/ je lekárka, žalobkyňa nie je lekárka, preto jej lieky nekontrolovala, zdravotnú dokumentáciu poručiiteľky nemala k dispozícii, pretože ju poručiiteľka spálila. Po odchode zo spoločnej domácnosti v roku 2012 sa kontaktovali len tým, že žalobkyňa chodila po poštu k poručiiteľke. Mala svoje kľúče. Žalobkyňa skontrolovala stav bytu, chladničky. Vedela, že poručiiteľka má problém s jedlom, málo je. Upratovala po nej chladničku – vyhadzovala staré jedlo. Kontrolu robila aj vo vzťahu k alkoholu a k cigaretám. Keď bola poručiiteľka vo svojej izbe, nikdy sa k nej neodvážila ísť, chodila tam vtedy, keď poručiiteľka nebola doma, pretože žalobkyňa mala zakázané chodiť poručiiteľke do izby. Do izby však chodila v jej neprítomnosti, aby zistila, či má upratanú izbu, či pije alkohol, fajčí, keď mala zakázané fajčiť. O zlepšenie vzťahov s matkou, poručiiteľkou sa pokúsila opakovane, naposledy, keď mala krstná mama žalobkyne 70-ku, tak išla k matke, poručiiteľke aj so svojim malým synom, tá ich však odmietla a odišla. Uvedená oslava bola v roku 2016. Predtým sa žalobkyňa tiež pokúšala o kontakt s poručiiteľkou, po narodení syna prišla ho matke ukázať, tá ich však vyhodila z bytu. Žalobkyňa mala v decembri 2015 úraz a s tým spojené zdravotné problémy, v uvedenom roku a v roku 2016 sa o ňu primárne staral partner, nevedela sa riadne postarať ani sama o seba. O zlom zdravotnom stave matky vedela, komunikovala so svojou krstnou mamou, ktorá ju informovala. S krstnou mamou nie je v kontakte po začatí tohto sporu.

40. Z výsluchu svedkyne H. B., sestry poručiiteľky vyplynulo, že v čase vydedenia poručiiteľka bývala u svedkyne. Svedkyňa uviedla, že žalobkyňa sa o poručiiteľku prakticky nestarala. Starala sa o ňu ona cez týždeň, cez víkendy dcéra H. a syn H. robil väčšie nákupy. Žalobkyňa nebola ani raz v nemocnici za ňou. Aj v čase, keď žalobkyňa s poručiiteľkou bývali, nekomunikovali s ňou, bolo to asi od roku 2005, keď zomrela dcéra žalobkyne. Žalobkyňa sa kontaktovala so svedkyňou, prakticky do dňa pojednávania. Svedkyňa má za to, že žalobkyňa o zdravotnom stave poručiiteľky vedela. Poručiiteľka prakticky vždy, keď sa povadili, povedala žalobkyňi, že ju vydedí. Poručiiteľka bola veľmi tvrdohlavá. Mala aj zlé dni, keď svedkyňu poručiiteľka posielala od seba. Poručiiteľka vedela, že v roku 2016 bola žalobkyňa po operácii chrbtice. Svedkyňa ďalej vo svojom výsluchu potvrdila, že vnučka poručiiteľky, tzn. dcéra žalobkyne chodila každý víkend upratovať byt poručiiteľky, upratovala dedovi a upratala sem-tam aj poručiiteľke, povysávala jej. Ďalej uviedla, že vnučka poručiiteľky nemala konflikt s poručiiteľkou.

41. Z výsluchu svedka N. K., manžela žalovanej 2/ vyplynulo, že v roku 2004, keď vstúpil do rodiny boli vzťahy poručiiteľky a žalobkyne dobré, zhoršili sa po roku 2015, asi po tragickej udalosti v rodine. Poručiiteľka neskôr prestala komunikovať so žalobkyňou, mali vypäté vzťahy, nekomunikovali spolu. Prestali spolu komunikovať asi posledných 5 rokov pred smrťou poručiiteľky. Kontroly a hospitalizácie spojené so zlým zdravotným stavom poručiiteľky riešil svedok, ktorý je lekárom spolu s manželkou, žalovanou v rade 2/, ktorá je tiež lekárkou. Aj neskôr, keď bola schopná, zabezpečovali ostatné veci, nakupovanie, varenie a podobne. Poručiiteľka bola veľmi tvrdohlavá, museli ju častokrát prehovárať. Niekedy z nej bol cítiť alkohol. V jej byte ju navštevovali, keď bolo treba. Najčastejšie sa o ňu starala krstná mama pani B., alebo švagrína pani I.. Niekedy stačilo prísť raz za týždeň, niekedy dvakrát do týždňa. Svedok uviedol, že má informáciu, že poručiiteľka bola hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení v Bytčici. Základný problém medzi žalobkyňou a poručiiteľkou bol, že poručiiteľka prestala komunikovať s dcérou.

42. Z výsluchu svedkyne O. I., bývalej manželky žalovaného 1/ vyplnilo, že žalobkyňa sa o poručiťku nestarala, nenavštevovala ju. Svedkyňa poručiťku vozila na prehliadky, pre lieky, lebo poručiťka sa nevládala o seba postarať a prejsť. S poručiťkou sa nestretávala denne. Svedkyňa má vedomosť o výstupoch medzi žalobkyňou a poručiťkou, vie to od poručiťky, ako aj od žalobkyne, nevedeli sa porozprávať, nájsť k sebe vzťah, pritom žalobkyňa keď sa rozviedla, poručiťka jej podala pomocnú ruku.

43. Z výsluchu svedka A. D., otca žalobkyne a bývalého manžela poručiťky vyplynulo, že poručiťka bola náladová, odmietala aj vnučku, mala rada len mladšiu, nebohú Jessicu (dcéra žalobkyne). Žalobkyňa mala záujem s poručiťkou komunikovať, ona však bola proti akémukoľvek jednaniu. Poručiťka nemala rada muža jej dcéry, žalobkyne, tak si to odniesla aj žalobkyňa. Vzťahy sa narušili až časom, poručiťka bola náladová. Zo strany žalobkyne bol záujem o poručiťku, niekedy to vyzeralo, že by už mohlo byť lepšie, ale bohužiaľ, nezlepšilo sa to. Žalobkyňa nebola s poručiťkou v kontakte v čase, keď bola po operácii chrbtice, ale aj vtedy bol kontakt cez vnučku, dcéru žalobkyne, tá chodila každý týždeň upratovať byt, keď bola poručiťka v nemocnici, tak upratala a povysávala aj jej, dokonca aj okná jej umyla, aj s ňou komunikovala. Vnučka s poručiťkou riešila aj rodokmeň. V čase po operáciách (2013) bola poručiťka väčšinou u p. B., tá ju akože opatrovala, kým sa zregenerovala a potom sa vrátila domov. Poručiťku najviac v byte navštevovala O. I., občas prišla žalovaná v rade 2/ a žalovaný v rade 1/. Posledný rok chodievala pani B., kým sama bola schopná.

44. Z výsluchu svedkyne M. B., dcéry žalobkyne vyplynulo, že poručiťka nemala o žalobkyňu záujem. Rovnako to bolo aj vo vzťahu k svedkyňi, ktorá nemala s poručiťkou prakticky žiadny vzťah z dôvodu, že poručiťka ju nechcela, nemala k nej cit. Svedkyňu nezaujem poručiťky hneval, cca v roku 2015 požiadala poručiťku o vysvetlenie, na čo poručiťka iba povedala, že jej je to ľúto. Svedkyňa chodila každý víkend do bytu poručiťky upratovať na žiadosť žalobkyne. Spolu s poručiťkou bývala svedkyňa a žalobkyňa do narodenia brata, od roku 2012 tam už nebyvali. Svedkyňa bola účastná situácie, kedy žalobkyňa prišla poručiťke ukázať svojho syna, poručiťka ju aj syna však vyhnala von.

45. Z výsluchu svedkyne H. I. vyplynulo, že poručiťka nemala žalobkyňu rada, odmalička bola poručiťkou bitá. Poručiťka nemala záujem o vnúčatá, deti žalobkyne. Poručiťka nemala nikdy záujem o žalobkyňu. Svedkyňa chodievala k žalobkyňi na návštevu do bytu, v ktorom bývala s poručiťkou, videla, že bolo upratané, navarené, poručiťka odmietala jedlo. Žalobkyňu stretávala aj v čase po odsťahovaní, rovnako aj jej dcéru. Má vedomosť, že v roku 2012 prišla ukázať žalobkyňa poručiťke syna, ta ich odmietla. Poručiťka bola vždy agresívna, všetci sa jej báli. Keď mala žalobkyňa okolo 13 rokov, poručiťka si chcela vziať život a dávala to za vinu žalobkyňi, že je zlé dieťa.

46. Súd konštatuje, že pri vyhodnotení dokazovania vychádzal zo skutočností, že listina o vydedení okrem všeobecných náležitostí nevyhnutných pre platnosť právneho úkonu musí obsahovať niektorý z dôvodov vydedenia uvedených v § 469a ods. 1 OZ ako i popísanie skutkového stavu, ktorý konkrétny dôvod vydedenia napĺňa aj po skutkovej stránke. Dôvod vydedenia musí objektívne existovať už pri spisovaní listiny o vydedení, inak by pre tento dôvod nebola zákonná opora a išlo by o neplatný právny úkon (§ 39 OZ). V prejednávanej veci poručiťka v listine o vydedení spísanej vo forme notárskej zápisnice dňa 16.03.2016 určila dva dôvody, pre ktoré svoju dcéru – žalobkyňu, ako aj jej potomkov, vydedila, ktoré dôvody vyplývajú z obsahu predmetnej listiny o vydedení a to podľa § 469a ods. 1 písm. a) a b).

47. Prvým dôvodom je neposkytnutie potrebnej pomoci v starobe a chorobe (písm. a)), pričom tento prvý dôvod poručiťka v listine o vydedení nijako bližšie nešpecifikovala okrem uvedenia skutočností, že s ňou nemá žiaden kontakt a nenavštevuje ju. Skutková podstata tohto dôvodu vydedenia predpokladá neposkytnutie pomoci poručiťkovi v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch, potrebnosť takejto pomoci a zároveň rozpor takéhoto správania potomka (spočívajúceho v neposkytnutí potrebnej pomoci) s dobrými mravmi, teda rozpor s etickými a kultúrnymi pravidlami všeobecne uznávanými v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Tieto predpoklady sa musia posudzovať so zreteľom na všetky zistené okolnosti konkrétneho prípadu. Musí sa vziať do úvahy nielen to, či pre toho, kto bol poručiťkom vydedený, bolo objektívne možné pomoc v danom čase poručiťkovi poskytnúť (napr. nemoc, invalidita, pobyt dediča vo väzení) a či potrebnú pomoc poručiťka potreboval, pretože bez cudzej pomoci si svoje základné životné potreby nemohol zabezpečiť. Súčasne musí ísť o situáciu, keď o uvedené potreby

poručiťa nie je postarané inak, a keď poručiťa potomkom ponúknutú pomoc bezdôvodne neodmietne. Treba však prihliadnúť aj na to, aký bol vzťah poručiťa a vydedeného potomka od jeho vzniku, t. j. od narodenia potomka. Pod iný závažný prípad možno podradiť napríklad prípady stavu núdze, teda prípady v ktorých sa poručiťa nečakane ocitol. Sem patrí napríklad nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie základných potrieb poručiťa v dôsledku veku, choroby alebo problémy spôsobené inými okolnosťami (napr. prírodnou katastrofou, požiarom, povodňou) potrebuje pomoc, keď nie je schopný si sám, bez cudzej pomoci, obstaráť svoje základné životné potreby (zdravotné, hygienické a iné).

48. Druhým dôvodom vydedenia bolo konštatovanie, že žalobkyňa ako jej dcéra ani jej potomkovia o poručiťa neprejavujú viac ako 8 rokov skutočný záujem, ktorý by ako potomkovia prejavovať mali (písm. b)). Posúdenie dôvodnosti vydedenia, ak pôjde o dôvod podľa písmena b), že vydedený trvale neprejavil o poručiťa skutočný záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať, vyžaduje aj povinnosť súdu prihliadnúť na to, či je správanie dediča v rozpore s dobrými mravmi, ktoré sa v spoločnosti ustálili. Ak by bol však dôvod vydedenia časovo i vecne konkretizovaný, vydedený potomok je povinný vyvracať dôvodnosť tohto vydedenia. Skutočnosti odôvodňujúce záver, že potomok o poručiťa trvale neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok prejavovať mal, môžu spočívať v nezáujme potomka o poručiťa (je obvyklé, že potomkovia po tom, ako sa osamostatnia, udržiavajú so svojimi rodičmi úzke vzťahy, vzájomne sa navštevujú, zaujímajú sa o ich zdravotný stav a ich problémy), môžu spočívať aj v správaní, ktorým potomok síce o poručiťa záujem prejavuje, ale spôsobom neodpovedajúcim náležitému správaniu potomka k rodičovi (napr. spôsobom trvale prekračujúcim zásady spoločenskej slušnosti). Súdna prax nepovažuje za neprejavenie opravdivého záujmu o poručiťa prípad, ak nezáujem potomka bol v značnej miere vyvolaný samotným poručiťom (napr. že vzájomný vzťah medzi dcérou a jej matkou nemal povahu štandardného vzťahu rodiča a potomka, že matka sa o dcéru nezaujímal, nebudovala si k nej vzťah od detstva, skutočnosť, že nebol medzi nimi vytvorený vzťah rodiča a dieťaťa nemožno klásť za vinu dcére). Poručiťa sa za svojho života môže dovoľávať pomoci a opravdivého záujmu od svojho potomka len vtedy, ak sám nevyvolal stav, ktorý by potomkovi bránil pomôcť poručiťovi a prejavovať o neho záujem.

49. V danom prípade právny úkon vydedenia urobený vo forme notárskej zápisnice obsahoval dôvody vydedenia, ktoré boli prevzaté zo zákonnej úpravy, v nedostatočnej miere konkretizovaný. Súd konštatuje, že dôvod vydedenia, pokiaľ nie je v listine o vydedení konkretizovaný tak, aby bol zrozumiteľný, postihuje prejav vôle smerujúci k vydedeniu potomkov sankciou neplatnosti. Zároveň však súd uvádza, že dostatočný skutkový opis dôvodov vydedenia môže spôsobiť dôkaznú núdzu pri preukazovaní, či dôvody vydedenia skutočne v čase vydedenia existovali.

50. Vo vzťahu k prvému dôvodu vydedenia (§ 469a ods. 1 písm. a/) poručiťka okrem citovania zákonnej úpravy uviedla, že žalobkyňa ju nenavštevuje, nemá s ňou žiaden kontakt. Súd má vo vzťahu k prvému dôvodu vydedenia z vykonaného dokazovania za preukázané, že samotná poručiťka nijakým spôsobom žalobkyňu – svoju dcéru nekontaktovala a ani nežiadala o pomoc v starobe a chorobe. Z výsluchu svedkyne H. B. vyplynulo, že poručiťka prakticky vždy, keď sa povadili, povedala, že žalobkyňu vydedí. Z uvedeného vyplývajú nielen vyhrážky poručiťky, ale aj skutočnosť, že ak dochádzalo medzi poručiťkou a žalobkyňou k hádkam, musela medzi nimi prebiehať aj komunikácia. Prakticky všetci svedkovia zhodne uviedli, že poručiťka bola tvrdohlavá, z výsluchu svedka N. K. vyplynulo, že poručiťka prestala komunikovať so žalobkyňou, čo bol aj základný problém medzi nimi. Napriek uvedenému, prakticky všetci svedkovia rovnako zhodne potvrdili, že vnučka poručiťky, dcéra žalobkyne upratovala byt, v ktorom bývala aj poručiťka. Ako súd už vyššie v rozsudku uviedol, pre naplnenie dôvodu vydedenia podľa písm. a) predpokladá neposkytnutie pomoci poručiťke v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch, potrebnosť takejto pomoci a zároveň rozpor takehoto správania potomka (spočívajúceho v neposkytnutí potrebnej pomoci) s dobrými mravmi. V konaní bolo v zásade nesporne preukázané, vzhľadom na zdravotné problémy žalobkyne cca od roku 2013, odkedy absolvovala niekoľko operácií, keď v uvedenom čase žalobkyňa s ňou nebývala, že žalobkyňa potrebovala pomoc ako v starobe, tak aj v chorobe, ktorú pomoc potrebovala až do svojej smrti, t.j. do 14.08.2017. Súd však pre naplnenie daného dôvodu vydedenia poukazuje na tú skutočnosť, že v konaní bolo rovnako preukázané, že o poručiťku bolo postarané inak. Z lekárskeho hľadiska jej pomáhala žalovaná v rade 2/, s ostatnými potrebami jej pomáhala predovšetkým jej sestra a bývalá nevesta. V konaní nebolo preukázané, že by sa poručiťka „nepomocou“ od žalobkyne dostala do stavu tiesne, kedy sa nebola schopná sama o seba postarať a nebol nikto, kto by jej pomohol. V tejto situácii je namieste poukázať na svedkami opakovane uvádzanú tvrdohlavosť poručiťky, ktorá odmietala

nielen žalobkyňu ale bezdôvodne aj jej dcéru, vnučku poručiťky. Ďalej je nutné poukázať na tú skutočnosť, že dcéra žalobkyne nesporne upratovala byt, v ktorom bývala aj poručiťka. Bolo by len málo pravdepodobné predpokladať, že by maloleté dieťa, či dievča v puberte samo od seba, dobrovoľne a v rámci voľného času upratovalo byt svojich starých rodičov. O to viac, keď stará mama (poručiťka) ju bezdôvodne ignoruje. Pokiaľ potom dcéra žalobkyne upratovala byt, v ktorom sa poručiťka nachádzala, pokiaľ aj preukázateľne neupratovala každý raz aj izbu poručiťky, pokiaľ upratovala chodbu, toaletu, kúpeľňu, tzn. miestnosti, ktoré užívala aj poručiťka, rozhodne je to nutné brať na prospech žalobkyne. Zabezpečením tohto druhu starostlivosti došlo k odbremeneniu poručiťky ako aj ostatných jej detí či iných osôb, ktoré jej poskytovali inú formu starostlivosti. Zároveň je namieste poukázať na tú skutočnosť, ktorá vyplýva z výsluchov svedkov a teda, že poručiťka odmietala žalobkyňu, nemala o ňu a jej deti záujem, potom by bolo možné zo strany žalobkyne len ťažko poskytnúť poručiťke iný druh potrebnej pomoci ako tú, ktorú jej zabezpečovala prostredníctvom svojej dcéry. Nie je možné opomenúť ani tú skutočnosť, že v rokoch 2015 a 2016 mala žalobkyňa sama zdravotné problémy, v dôsledku ktorých sa nemohla postarať sama o seba, z uvedeného dôvodu by bolo nemožné, aby ona sama poskytovala pomoc poručiťke. Súd má potom za to, že vzhľadom na dostatočnú pomoc, ktorá bola poručiťke poskytovaná inými osobami, keď poručiťka odmietala žalobkyňu, nekomunikovala s ňou a keď žalobkyňa poskytovala pomoc iným spôsobom a to prostredníctvom svojej dcéry v rozsahu, akom mohla, s ohľadom na skoro dva roky trvajúci zlý zdravotný stav žalobkyne v čase pred smrťou poručiťky, nie je možné konštatovať, že v predmetnom prípade je naplnený dôvod vydedenia. Podľa ustálených judikatúrnych záverov platí, že dôvod vydedenia potomka nie je daný v prípade, ak je o potreby poručiťky postarané inak a keď poručiťka pomoc odmieta (Krajský súd v Banskej Bystrici, sp. zn. 12Co/51/2021).

51. Druhý zákonný dôvod vydedenia (§ 469a ods. 1 písm. b/) bol v listine o vydedení koncipovaný tak, že poručiťkina dcéra viac ako 8 rokov neprejavuje o poručiťku skutočný záujem. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žalobkyňa bývala s poručiťkou v spoločnej domácnosti do roku 2011, keď sa po narodení syna odsťahovala (koncom roka 2011, oficiálne s vecami v roku 2012). Poručiťka zomrela v roku 2016. Počas bývania v spoločnej domácnosti sa o byt a domácnosť starala žalobkyňa, uvedené skutočnosti boli v konaní nesporne preukázané. Opäť súd poukazuje na skutočnosť, že užívanie bytu nepredstavuje len miestnosť, v ktorej poručiťka spávala, ale aj samotné upratanie kuchyne, toalety či kúpeľne predstavuje formu starostlivosti a aj formu záujmu o osobu, ktorá uvedené využíva. Skutočnosť, že je nepravdivé vyjadrenie poručiťky, že žalobkyňa o ňu nejaví záujem viac ako 8 rokov vyplýva aj z výsluchu svedkov (M. B., H. I., A. D.), ktorí uviedli, že žalobkyňa po narodení syna, niekedy v roku 2012 chcela poručiťke syna ukázať a poručiťka ju vyhodila. Opätovne na oslave 70-ky sestry poručiťky sa žalobkyňa pokúsila o kontakt so svojou mamou, poručiťkou, keď jej opätovne chcela ukázať syna, pričom poručiťka na tento pokus reagovala odchodom. Žalovaní uvedené skutočnosti tvrdené pri výsluchu žalobkyne nerozporovali, keď podľa vyjadrenia žalobkyne, aj žalovaní boli účastní predmetnej oslavy. Opätovne súd zdôrazňuje svedkyňu H. B. a svedkom N. K. zdôrazňovanú tvrdohlavosť poručiťky. Z výsluchu svedkyne H. I. vyplynulo, že žalobkyňa bola odmalička bitá, poručiťka k nej nemala vzťah ako k dcére. Keď mala žalobkyňa okolo 13 rokov, poručiťka si chcela vziať život a dávala to za vinu žalobkyňi, že je zlé dieťa. Svedkovia H. B., N. K., A. D. ako aj M. B. zhodne potvrdili, že k výraznému zhoršeniu vzťahu medzi žalobkyňou a poručiťkou došlo po tragickej smrti dcéry žalobkyne, ktorú mala poručiťka rada. Žalobkyňa v konaní opakovane uvádzala, že poručiťka jej dávala za vinu smrť jej obľúbenej vnučky. Tu je namieste uviesť, že tragická smrť dieťaťa musí snáď najviac zasiahnuť jej matku, potom vzťahu žalobkyne a poručiťky určite neprosperovalo, keď poručiťka smrť vnučky dávala za vinu žalobkyňi. Nie je možné od žalobkyne za takýchto okolností očakávať, že to u nej bude bez povšimnutia. Napriek uvedenému sa žalobkyňa opakovane snažila o kontakt s poručiťkou, chcela zjednať nápravu a to minimálne prostredníctvom svojho syna, avšak druhá strana (poručiťka) zostala tvrdohlavá a neustúpila. Je namieste uviesť aj to, že žalobkyňa podľa výpovedí svedkov bola ťažká povaha, nemala priateľov (s výnimkou rodiny), aj svedkyňa H. B., čo je sestra poručiťky opakovane zažívala, že ju poručiťka odmietala a posielala preč. Na základe takto zistených skutočností mal súd za to, že skutočne pre žalobkyňu mohlo byť vzhľadom na povahu poručiťky ťažké vytvoriť si vzťah medzi matkou a dcérou, tzn. vytvoriť si s ňou hlbší vzťah, či prelomiť priepasť, ktorú poručiťka vytvorila a to pravdepodobne vzhľadom na jej náročnú povahu. Z výsluchu žalobkyne ako aj svedkyne H. I. vyplýva, že vzťah medzi žalobkyňou a poručiťkou nebol dobrý už v detstve, poručiťka žalobkyňu bila, aj ostatní sa jej báli. Súd poznamenáva, že posúdenie vzťahov žalobkyne a jej nebohej matky bol komplikovaný tak, ako bol komplikovaný ich vzťah. Napriek tomu súd dospel k záveru, že nemožno „trestať“ žalobkyňu (bez ohľadu na jej aktuálny vek), že sa

nevytvoril adekvátny vzťah matky a dcéry. Súd uvádza, že napriek vineniu žalobkyne za tragickú smrť jej dcéry poručiiteľkou mala žalobkyňa snahu obnoviť vzťah s matkou. Súd musí konštatovať, že najmenej od odsťahovania žalobkyne od poručiiteľky (v roku 2012) do smrti poručiiteľky (2016) nebol medzi nimi kontakt, ktorý by medzi matkou a dcérou mal byť, avšak súd má za to, že tento stav vznikol zlyhaním matky (poručiiteľky), nie dcéry – žalobkyne. Teda možno v zmysle rozhodovacej praxe súdov dospieť k záveru, že nezáujem zo strany dcéry bol vyvolaný práve správaním matky, t.j. poručiiteľky.

52. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že dôvody vydedenia určené poručiiteľkou – matkou žalobkyne v Listine o vydedení a závete zo dňa 16.03.2016 spísanej na Notárskom úrade JUDr. Dany Tabačkovej, toho času sídlom O. O. XXX/XX, XXX XX F., formou notárskej zápisnice sp. zn. N 57/2016, Nz 9166/2016, NCRza 15518/2016, NCRIs 9433/2016 nie sú dané. Svoj právny záver súd opiera aj o ustálenú rozhodovaciu prax súdov vyššej inštancie a poukazuje aj na rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/239/2009, z ktorého vyplýva, že: „Z formulácie dôvodov vydedenia uvedených v písmenách a) a b) vyplýva, že na ich základe možno postihnúť široký okruh negatívnych skutočností existujúcich vo vzťahoch poručiiteľa a potomka. Dovolací súd pri úvahe, či ide o neprejavenie opravdivého záujmu v zmysle ustanovenia § 469a ods. 1 písm. b) OZ považoval za významný vzťah medzi poručiiteľom a potomkom, najmä, či tento vzťah mal charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho. Existenciu takéhoto kvalifikovaného vzťahu možno vyvodiť z rozličných vonkajších prejavov, napríklad z osobného, prípadne písomného styku, zo vzájomnej starostlivosti potomka a poručiiteľa a pod. Pri posudzovaní otázky, či existuje dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b) OZ, nemožno opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a aj okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo, najmä, či potomkovi v prejavovaní opravdivého záujmu o poručiiteľa nebránili objektívne okolnosti, prípadne, či zo strany potomka nejde o nezavinené neprejavenie takéhoto kvalifikovaného záujmu. Zákonný dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b) OZ totiž vyžaduje, aby neprejavenie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu. Záujem, ktorý by potomok mal prejavovať o poručiiteľa treba posudzovať s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu. Pokiaľ je skutočnosť, že potomok trvalé neprejavuje o poručiiteľa opravdivý záujem dôsledkom toho, že poručiiteľ neprejavuje záujem o potomka, nemožno bez ďalšieho dôvodiť, že by neprejavenie tohto záujmu potomkom mohlo byť dôvodom k jeho vydedeniu.“ S ohľadom na uvedené súd konštatuje, že žalobkyňa ako potomok poručiiteľky nezavinila neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiiteľku, a tak dôvody na vydedenie nie sú dané. Rovnako súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/109/2010, v zmysle ktorého potreba pomoci na strane poručiiteľky a objektívna možnosť dediča poručiiteľke pomoc poskytnúť sa musí v každom konkrétnom prípade posudzovať osobitne. Treba to posúdiť z hľadiska, či dedičovo správanie sa bolo v rozpore s dobrými mravmi. K naplneniu tohto dôvodu vydedenia nestačí, že poručiiteľka bola chorá, dosiahla vek, ktorý možno označiť ako starobu alebo sa ocitla v inej ťažkej životnej situácii (dedič jej neposkytol pomoc v iných závažných prípadoch, napr. pri živelnej pohrome, ohrození života, zdravia alebo jeho majetku zásahom tretích osôb). Potreba pomoci potomka závisí a na tom, či nie je iná osoba, od ktorej možno predovšetkým očakávať poskytovanie takejto pomoci a ktorá túto pomoc aj reálne poskytuje a poskytovať môže, pretože má pre to lepšie podmienky ako potomok, ktorého sa vydedenie týka. Pri odkázanosti poručiiteľa na pomoc je ale nevyhnutné, aby potomok mal reálnu možnosť poručiiteľovi potrebnú pomoc poskytovať, teda, či jej poskytovanie nevylučuje napríklad zdravotný stav potomka. Pri úvahe, či ide o dôvod vydedenia uvedený § 469a ods. 1 písm. b) OZ, t. j. neprejavovanie opravdivého záujmu potomka o poručiiteľa treba považovať za významný vzťah medzi poručiiteľom a potomkom, najmä, či tento vzťah mal charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho. Pokiaľ teda súd určil, že dôvody vydedenia nie sú dané, je nutné konštatovať absolútnu neplatnosť listiny o vydedení a to s poukazom na § 39 občianskeho zákonníka.

53. Po tom, čo súd vyhodnotil, že dôvody vydedenia žalobkyne jej matkou, poručiiteľkou A. D. nie sú dané, zameral svoju pozornosť na druhú časť žalobného nároku, v ktorom žalobkyňa žiada, aby súd rozsudkom určil, že notárska zápisnica č. N 57/2016, Nz 9166/2016, NCRza 1551/2016, NCRIs 9433/2016, napísaná dňa 16.03.2016 v Notárskom úrade Žilina notárom JUDr. Danou Tabačkovou ako Listina o vydedení a závet poručiiteľky G. D., C. J., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 14.08.2017, je neplatná.

54. V zmysle § 479 Občianskeho zákonníka okrem iného platí, že plnoletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov. Žaloba o určenie

neplatnosti právneho úkonu (podaná za účinnosti Civilného sporového poriadku) je žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku. Jej prípustnosť je podmienená existenciou osobitného predpisu, ktorý určitú osobu oprávňuje podať týmto predpisom špecifikovanú určovacíu žalobu (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. októbra 2022 sp. zn. 1Obdo/51/2021). V predmetnom prípade, vo vzťahu k určeniu neplatnosti notárskej zápisnice, resp. závetu, je osobitným predpisom občiansky zákonník, a to konkrétne vyššie citované ustanovenie.

55. Súd tak, ako je uvedené vyššie v texte vo vzťahu k listine o vydedení rozhodol, že dôvody vydedenia nie sú dané. S poukazom na uvedené skutočnosti, pri aplikácii § 479 občianskeho zákonníka je nutné konštatovať, že žalobkyňa po poručiťelke má nárok na svoj dedičský podiel, keď nedošlo k platnému vydedeniu. Žalovaní v konaní poukázali na skutočnosť, že súd nemôže rozhodnúť o neplatnosti závetu ako verejnej listiny a preto minimálne v tejto časti žalobného nároku musí žalobu zamietnuť. K tomu súd uvádza, že nie je možné dať na ťarchu žalobkyňi, že rešpektovala povinnosť stanovenú uznesením zo dňa 14.02.2018 tak, ako vyplýva zo zápisnice z pojednávania konaného v sídle notárskeho úradu JUDr. Alexandry Vrlíkovej (na ktorom notárskom úrade sa prejednáva dedičstvo po poručiťelke) a z ktorej vyplýva povinnosť žalobkyne podať žalobu o určenie absolútnej neplatnosti Notárskej zápisnice č. N 57/2016, Nz 9166/2016, NCRza 1551/2016, NCRIs 9433/2016. Súd uvádza, že podľa jeho názoru je možné dospieť k neplatnosti hmotnoprávneho úkonu, ktorý je obsahom notárskej zápisnice (rovnako takáto situácia bežne vyvstáva vo vzťahu k posudzovaniu právneho úkonu, ktorý je obsahom notárskej zápisnice so súhlasom k vykonateľnosti). V predmetnom prípade je s poukazom na tú skutočnosť, že dôvody vydedenia nie sú dané, keď neexistuje platná listina o vydedení, ktorá by obsahovala riadne dôvody vydedenia, nutné konštatovať, že závet je neplatný v časti, v ktorej bola žalobkyňa opomenutá ako plnoletý potomok v rozsahu jej zákonného dedičského podielu a to v zmysle § 479 občianskeho zákonníka. Pokiaľ potom žalobkyňa tak, ako je uvedené vyššie v texte žiadala určiť neplatnosť notárskej zápisnice, ktorej obsahom je listina o vydedení a závet, súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. novembra 2020, sp. zn. 7Cdo/268/2019, podľa ktorého predmet konania (resp. obsah žaloby) nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitum), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (causa petendi). Na základe žalobného návrhu a opísania skutkového deja možno individualizovať predmet konania. Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami žalobcov v spore. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh. Z obsahovej stránky žaloby vyplýva, že žalobkyňa napádala platnosť závetu a listiny o vydedení, keď súčasne tvrdila, že dôvody vydedenia nie sú dané. Potom bolo namieste, aby súd v zmysle vyššie uvedeného judikatúrneho záveru upravil petit žaloby a rozhodol, že závet, spísaný vo forme notárske zápisnice, nie je platný, keď však v súlade s § 41 občianskeho zákonníka bolo na mieste, v zmysle vykonaného dokazovania rozhodnúť iba o neplatnosti tej časti závetu, v ktorom bola žalobkyňa ako neopomenuteľný dedič opomenutá.

56. Potom vo zvyšnej časti žalobného nároku, tzn. v rozsahu určenia neplatnosti závetu ako celku, nad rámec neplatnosti v časti, v ktorej bola žalobkyňa opomenutá ako plnoletý potomok v rozsahu jej zákonného dedičského podielu, súd žalobu zamietol. V konaní neboli preukázané dôvody pre určenie neplatnosti závetu ako celku, súdu takéto dôvody (mimo neplatnosti z dôvodu náležitosti právneho úkonu) z § 479 občianskeho zákonníka nevyplývajú. Rovnako súd zamietol žalobu v časti, v ktorej žalobkyňa žiadala určenie, že „vydedenie je neplatné“, keď takto formulovaný petit žaloby nemá oporu v CSP. Neplatný je právny úkon – Listina o vydedení a Závet tak, ako to súd určil výrokom tohto rozsudku.

57. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

58. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

59. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

60. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

61. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

62. Súd s poukazom na § 262 ods. 1 CSP aj bez návrhu rozhodol o nároku na náhradu trov konania. V prejednávanej veci sa súd odchyľil od uplatnenia zásady úspechu v konaní, keď na predmetnú vec pri rozhodovaní o trovách konania aplikoval § 257 CSP. Súd má za to, že predmet (neplatnosť dôvodov vydedenia ako aj závetu) ako aj okolností prejednávanej veci predstavujú základ pre uplatnenie dôvodov hodných osobitného zreteľa, t.j. odklon od zásady úspechu v konaní. Súd má za to, že uvedené konanie a jeho potreba neboli zapríčinené žiadnou zo strán sporu, ale vznikli ako dôsledok vôle poručiteľky, a tak sa žalobkyňa legitímne bránila podaním žaloby. Napriek jej úspechu v konaní má súd za to, že nemožno spravodlivo požadovať od žalovaných v rade 1/ a 2/, aby ako neúspešná strana sporu hradili žalobkyni trovy konania, pretože tí svojím pričinením nezavinili potrebu súdneho prieskumu poslednej vôle poručiteľa. S ohľadom na tieto skutočnosti súd dospel k záveru, že žalobkyni nárok na náhradu trov konania nepriznal. Súd ešte zdôrazňuje, že žalovaní pritom boli úspešní len v časti prevyšujúcej priznanú neplatnosť závetu v časti, keď na takto podanú žalobu (určenie neplatnosti ako celku) bola žalobkyňa vyzvaná notárkou v dedičskom konaní.

Poučenie:

Proti výroku o náhrade trov konania možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde v Žiline.

Podľa ust. § 125 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

Podľa ust. § 125 ods. 2 CSP, odvolanie urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa ust. § 125 ods. 2 CSP, odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Podľa ust. § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovej značky konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- b) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- c) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- d) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- e) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- f) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa ust. § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).